

## Breakout sessies 3 februari 2021 – "Internationalisering & Associate degrees"

Bijgaand de aantekeningen zoals gemaakt tijdens de inspiratiesessie van 3 februari m.b.t. Internationalisering & Associate degrees. Veel aangrijpingspunten voor verdere verdieping en samenwerking. Allen dank voor de bijdrage!

**Break out sessies; (maak even foto)**  
**Terugkoppeling in de chat zetten**

**10.55** (plm 15 minuten) Wat vond je *opvallend* van wat je hebt gehoord? (2 /3 voorbeelden graag noteren t.b.v. terugkoppeling)

**11. 10** Koffiepauze

**11. 20** (plm 20 min) Welke best practice / voorbeelden kun je delen? Graag vastleggen met contactpersoon voor nadere info (graag noteren voor terugkoppeling)

**11.40** Terugkoppeling

# I4L5

INTERNATIONALISATION

FOR LEVEL 5



Griet Naeyaert

Wat is ons opgevallen?

- Resultaten enquêtes: AHS al aandacht voor leerlijn, en ook heel lang, en ook ingebed in de strategie. Altijd work-in progress.
- Binnen opleiding Ad: verschil tussen deeltijd en voltijd is belangrijk. Werkcontext is heel bepalend voor studenten. Voltijd: instroom = heel divers, diverse socio-economische achtergrond, ambitie die ze uitstralen zijn vaak minder hoog dan opleiding eigenlijk wil – dus continue gesprek met studenten om ambitie hoger te krijgen! Opvallend = ambitieniveau in de vragenlijsten.
- brede kaer waarin internationalisering een stukje is. Meerdere manieren van diversiteit inbrengen leiden tot hetzelfde overkoepelende doel. Hoog op de prioriteitenlijst: int@home. Internationalisering bij de gemiddelde docent/student is nog altijd buitenland.
- Ad: lastig want de klassieke mobiliteite van een semester is moeilijk haalbaar!
- Engels is een struikelblok: toch niet zoveel Ad's met Engelstalig onderwijs.
- Hoe ontwikkelt het beroep zich in verschillende landen?
- Internationalisering is misschien ook meer of minder nodig in verschillende opleidingen.
- Maar altijd nodig om student in de maatschappij af te leveren.

Good practices

Bootcamp waarbij taal een receptieve rol speelt: opdracht van Noord-Franse bedrijfsleider, studenten mogen opzoeken, werken aan opdracht in Noord-Frankrijk, maar wel met medestudenten. Altijd in eerste week van semester.

Logistics@home cases met Vlaanderen en Wenen

---

Frauke van der Rijt  
Wat valt ons op?

- Bekijk het helemaal andersom. Uitgaan van de competenties die je wilt bereiken + kijken wat internationalisering als middel kan bereiken.
  - Internationalisation@home, mobiliteit is voor veel studenten niet aan de orde. Daarom kijken naar wat kan wel.
  - Kijken naar de groep studenten die we hebben en van daaruit inzetten op diversiteit.
  - Vanuit Haagse hogeschool doen studenten een challenge waar ze met elkaar de uitdaging aan gaan. internationale studenten hieraan laten deelnemen en zo het stukje internationalisering hier binnen brengen.
  - Wat met het Engels? Het taalniveau van studenten is vaak een struikelblok om lessen aan te bieden in het Engels.
  - Vooraf studenten informeren door onder andere de dimensie van Hofstede. Het spreken in het algemeen is een drempel, maar als ze het gaan doen dat ze meer kennis hebben dan de studenten zelf denken.
  - De angst voor het onbekende. Het is binnen dit onbekende dat je de mogelijkheid krijgt om anderen te leren kennen. Zorgen voor een veilige landing kan ervoor zorgen dat de drempel overwonnen wordt.
  - Gastsprekers kiezen die een andere achtergrond heeft. Kijken naar wie vragen om te komen getuigen over. Vanuit docenten hier meer op inzetten. Bv. welk filmpje kies je om te tonen?
  - Kijken naar de groep studenten die voor je zit. De diversiteit binnen de groep is er, hier op inspelen binnen de lessen kan al mooie opportuniteiten geven.
  - Hou het beheersbaar, met kleine stappen beginnen.
  - Bewustwording is de eerste stap. Het is een proces dat we meer met studenten moeten doen. Duidelijk maken welke competenties we van de studenten verwachten en samen kijken hoe we hieraan kunnen werken.
  - Binnen de IT-opleidingen heb je al een universele taal. Het begrip wordt wereldwijd verstaan. Er is automatisch al een basis van internationalisering binnen de opleiding. Programmeren is een internationale taal die wereldwijd gesproken wordt. Vaak zit er in de opleidingen zelf al veel verscholen. Programmeren krijgt pas betekenis in zijn toepassingen.
- 

Ingrid Elshof (politieacademie NL), Kristien Bauwens (PXL), Marleen Vermeire (Howest), Annelies De Bie (AP Hogeschool)

Opvallend?

- internationalisering op niveau 5 aanpakken is goede zaak (tegenargument in VL: niet haalbaar, want beperkte studietijd van 2 jaar waarin al veel werkplekuren zit)
- belang verschillende vormen van diversiteit, zeker voor korte Ad/GRADopleidingen interessant
- internationalisation@home als norm is interessant uitgangspunt (uitbreiding met mobiliteit kan eventueel nadien nog)

- hoe kortlopende activiteiten integreren in de opleiding zonder studietijd zwaar te hypothekeren?
- Engels kan een probleem zijn (in Vlaanderen is dit echt een issue, ook al op bachelorniveau), technisch vakjargon (en vocabulaire om iemand te begroeten) in vreemde taal is wel interessant en relevant => heel bewust bekijken in functie van de opleiding
- Kostprijs kan een probleem zijn, vandaar dat internationalisation@home interessant kan zijn

#### Best practices?

- HOWEST: remote projecten tussen studenten GRAD SNB en Informaticamanagement van Rotterdam Academy => ze werken digitaal samen aan een project in projectweek (eventueel gekoppeld aan wedstrijd) + docentenuitwisseling (virtual exchange van expertise, bv. door gastlessen) + avondstudent 1 les per week laten meevolgen in Rotterdam; uitwisseling (dag of 3, bedrijfsbezoeken, gemeenschappelijk project VINL studenten) van studenten naar Rotterdam Academy (GRAD IoT, alle studenten)
- Politieacademie: slechts beperkt aantal studenten kunnen deelnemen aan uitwisselingsproject met Duitsland

#### Uitdagingen:

- Omvang opleidingen/kunnen alle studenten bediend worden?
  - Virtuele uitwisseling biedt mogelijkheden, maar (op dit moment) grote virtuele moeheid (ook misschien niet ideaal voor alle doelgroepen) => goede extra, maar niet enkel virtueel
- 

#### Uitkomsten sessie groep 6 / Hans Daale

##### Op een rijtje:

##### Op een rijtje:

- Niveau 5 is vrijwel altijd praktisch ingestoken
- Vlaanderen kent minimaal een derde van het programma voor het werkdeel (werkplekleren)
- De afgestudeerden combineren vooral doen, denken en het functioneren ervan op een niveau dat als zodanig de kans daarop biedt.
- Het niveau 5 past, denken we, bij allerlei specifieke functies in bedrijven binnen een regio, om zaken aan te sturen, teams vorm te geven en dergelijke.
- Ze moeten weten wat er in de regio gebeurt, gelet op de samenstelling van de doelgroepen waarmee ze te maken hebben – met een grote verscheidenheid – in ieder geval zodanig dat ze daarmee rekening kunnen houden, dit inzicht kunnen delen met de anderen in hun werkomgeving en daarvoor aanwijzingen kunnen geven.
- Als het gaat om bedrijven en organisaties die te maken hebben met internationale klanten, relaties, partners, afnemers en toeleveranciers, dan moet daarbij binnen het bedrijf rekening te worden gehouden. Er moet soms maatwerk zijn.
- Je zou kunnen zeggen dat deze personen moeten kunnen omgaan met allerlei vormen van diversiteit, regionaal en internationaal.

- Internationalisering binnen het Ad-curriculum dient daarmee te zien als een onderdeel van het voorbereiden van student op een wereld waarin dient te worden gedeeld met diversiteit. Uiteraard is dat voor allerlei werkveldsectoren in verschillende mate anders in te vullen, maar een basis is er wel.
  - We denken dat internationalisation@home de basis ervan vormt. Studenten kunnen vanuit een regionale situatie samenwerken met studenten in een vergelijkbare regio elders in Europa. Dat kan door ook te kijken naar bedrijven die internationaal werken, naar hun partners in de productieketen – en naar systemen die met dienstverlening te maken hebben.
  - Uitwisseling van studenten dient voor een korte periode zijn. Er kan worden gewerkt met teams waarvan een paar studenten concreet reizen.
  - We zijn van mening dat elk Ad-opleiding of groep daarvan een beleid dienaangaande dient te hebben, te vertalen naar de curricula en de aanpassingen die steeds nodig zijn.
  - Het zou helpen als er een nationaal beleid is voor deze vormgeving en invulling. Dat kan in een nationaal netwerk. Het mag niet gebeuren dat internationalisering als beleid van de overheid een eenheidsworst oplevert, en dat de Ad hetzelfde moet doen als de Bachelor.
  - CHAIN5 kan helpen door te zoeken naar partners, vergelijkbare regio's en het zorgen van uitwisselen van ervaringen.
  - Tevens wordt gevraagd of er op Europees niveau ook specifiek aandacht kan zijn voor de Ad, dus niveau 5. Dat betekent een apart beleid, maar eigenlijk ook zo dat een deel van de budgetten van Erasmus+ alleen voor niveau 5 beschikbaar is (ook denkend aan leerlijnen van 4 naar 6 via 5). CHAIN5 kan hiervoor gaan lobbyen.
  - In het algemeen moeten we ervoor gaan zorgen dat dit beleid op regionaal, landelijk en internationaal niveau op elkaar kunnen worden afgestemd en dat dit ook voor een wat langere termijn is.
- 

## WEBINAR Internationalisation 4 Ad

Wat opvallend was?

Internationalisering is één manier van diversiteit. bron van diversiteit; opvallend omdat er normaal gesproken andersom wordt geredeneerd. internationalisering is de paraplu als het gaat om internationaliseren van het curriculum i.p.v. diversiteit als de paraplu.

Terminologie Internationalisation at home en Internationaliseren van het curriculum . is hetzelfde volgens Jos Beelen; worsteling op gebied van beleid. Jos trekt het nu gelijk terwijl het in de literatuur twee verschillende 'dingen' zijn.

Ad verrast dat er al zoveel gebeurt; internationaliseringsstrategie, Ad's zijn hier al onderdeel van (apart of als onderdeel van BA strategie).

Beste practice:

Online intensive programme met 6 buitenlandse hogescholen samenwerking. Thema: the future of banking and finance. Studenten kiezen een verschillend onderwerp. Daarnaast komen ze met nationale perspectieven om tot probleemoplossing te komen. Studenten worden begeleid door 2 docenten uit verschillende landen. ICE breaking activities, intercultural workshops, vervolgens aan de slag om samen een paper te schrijven. In maart 3 intensieve dagen met o.a. gastsprekers en intercultural activities.

Groep Griet, Peggy, Julia, Robert, Suzanne en Nina

- Griet geeft aan dat er wel stappen zijn gezet. Nu internationale competenties; meer internationaal maken van het curriculum. Over het muurtje kijken bij de burens; waar is samenwerking mogelijk?
- Peggy merkt dat er snel gedacht wordt aan uitwisseling. Inbouwen in het curriculum. Peggy: op welke manier formuleer je dat in leeruitkomsten? Alleen omgang met diversiteit is niet genoeg. Verschillende perspectieven moeten ook worden geuit. Het kan in leeruitkomsten, en ook in onderwijsvormen; door bijvoorbeeld gebruik te maken van de interculturele elementen die al aanwezig zijn. (bijvoorbeeld een opdracht zo sturen dat studenten gebruik maken van de aanwezige diversiteit) Decklan Kennedy: boekje uit 2006 via Robert Coelen over formuleren van leeruitkomsten.
- Suzanne initiatieven ontstaan vanuit opleidingen (studiereizen en excursies). Dat is niet voor iedereen weggelegd qua financiën. Samenwerkingen en studentenuitwisselingen.
- Het opnemen van interculturele competenties in eindtermen en leerdoelen.
- Wat is de relevantie in de beroepspraktijk voor taal?
- Technisch taalgebruik: niet alles hoeft in het Engels om studenten die het Engels minder machtig zijn ook voldoende mee te laten komen.
- Engelstalig onderwijs: hangt af van de branche. Soms is Engels voor de arbeidsmarkt van groot belang, maar kan iedereen dan wel meekomen? En wat is de taal voor de uitvoering van het werk?
- Veilig gevoel creëren over taal voor studenten.
- Meten transversale Social Skills: daar is wel meer behoefte aan.
- Mbt publicatie over learning outcomes;  
file:///C:/Users/e6292/Downloads/Kennedy\_2007.pdf

Romy Wiegers en Mandy Hattink opleiding Ad Communicatie Avans Den Bosch

Lisette Broeren HKU net begonnen met Ad

Simon Huijge: docent Ad Crossmediale communicatie Rotterdam Academy

Filipe Mastache Ovide, docent Accounting en Marketing, Artevelde

- Voorbeelden: Simon Huijge en Felipe: project Room 7G: met studenten Artevelde over opdracht: bedrijf wil naar België
- Zie link: start up <https://huijs7.wixsite.com/projectbuitenland>, ww Startup
- Studenten realiseren zich dat context in België anders is.
- Lessons learnt: moet flexibel zijn ook ivm roosters, bijv 's avonds inbellen
- 120 studenten meegedaan vorig jaar en 200 studenten
- Opgenomen in curriculum v: module Internationalisering, zo verplicht je alle studenten om iets internationaals doen
- Leerdoel: intercultural skills (als hidden curriculum), studenten denken dat het over de opdracht gaan. Door samenwerken komen vanzelf verschillen naar voren.
- Felipe: eerst weerstand bij de studenten Artevelde: extra opdracht en na het eerste contact (blind date) positief, connecten via LinkedIn, bij tweede contact ging het samenwerken goed
- Vooral studenten Accounting: praten met mensen die je niet kent, drempel

- Maar ze waren daarna heel positief.
- Leren contact leggen en omgaan met diverse wereld draagt bij aan het beroepsprofiel, neus op de realiteit duwen. Vorming als mens.
- Ervaringen studiereis: studenten bekijken het vanuit toeristenperspectief. Terwijl bij het project studenten elkaar als gelijkwaardig zagen.
- Mandy Hattink alleen Engels bij Avans
- Hoe kun je samenwerken met internationale bedrijven
- Of start-ups die over de hele wereld verkopen, dat is gemakkelijker om contact te leggen. En die geen internationale ervaring hebben en dat kunnen we via onze studenten bieden.
- Nuffic global citizen program voor vo en mbo: is dat iets voor Ad-opleidingen
- Erasmus plus: nog geen programma Ad (wel mbo, hbo, wo)
- Rotterdam Academy: opleiding kan zelf invulling geven
- Artevelde: bij beide opleidingen vak cultural skills
- HBO: Nuffic doet onderzoek naar interculturele competentie

